

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr.

VLAAMS GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering,

eiser,

vertegenwoordigd door mr. , advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende
te , alwaar keuze van woonplaats wordt gedaan,

tegen

1. ., en zijn echtgenote,

2.

verweerders,

en ten aanzien van

,

opgeroepen tot bindendverklaring van het arrest.

Bestreden beslissing

Het cassatieberoep is gericht tegen een arrest, op 17 mei 1999 gewezen door het Hof van Beroep te Antwerpen.

Rechtspleging voor het Hof

Raadsheer heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal met opdracht heeft geconcludeerd.

Voorafgaande rechtspleging

Het Hof heeft bij arrest van 16 juni 2000 in deze zaak twee prejudiciële vragen gesteld aan het Benelux-Gerechtshof. Het heeft bij dit arrest ook het middel verworpen in zoverre het miskenning van de bewijskracht van akten aanvoert.

Bij het arrest van 25 juni 2002 heeft het Benelux-Gerechtshof daarover uitspraak gedaan.

Middel

Eiser voert in zijn verzoekschrift een middel aan.

Geschonden wettelijke bepalingen

de artikelen 19, 20, 211, 23, 24, 25, 26, 28, 793 en 1385bis van het Gerechtelijk Wetboek ;

de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek ;

artikel 373 van het Wetboek van Strafvordering ;

het algemeen rechtsbeginsel van het strafrechterlijk gezag van gewijsde.

Aangevochten beslissingen

Het Hof van Beroep te Antwerpen doet bij het bestreden arrest, rechtdoende op verweerders' hoger beroep, de beschikking van de eerste rechter teniet, verklaart het verzet en de vordering van tegenpartij gegrond, beveelt het Vlaams Gewest handlichting te verlenen van het uitvoerend beslag op roerend goed gelegd bij exploot van gerechtsdeurwaarder plv. gerechtsdeurwaarder van 26 juni 1997 en zegt voor recht dat bij gebreke daaraan

vrijwillig te voldoen binnen 48 uren na de uitspraak het arrest als ambtshalve opheffing van het beslag zal gelden, op grond :

“dat bij vonnis van de 13^e Correctionele Kamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Hasselt op burgerlijk gebied (de verweerdere) bevolen werden tot herstel van de plaats in de vorige staat binnen het jaar van het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis en (de verweerdere) veroordeeld werden tot betaling van een dwangsom van 5.000 BEF per dag vertraging bij niet-uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn van één jaar ;

Dat bij arrest van de 9e kamer van dit hof dd. 1 april 1993 vermeld vonnis bevestigd werd ;

Dat tegen dat arrest geen rechtsmiddel werd aangewend zodat het in kracht van gewijsde ging op 16 april 1993 ;

Dat dit arrest aan (de verweerdere) betekend werd op 19 februari 1997 ;

(...) dat naar artikel 1385bis, derde lid, Ger. W. de dwangsom niet kan worden verbeurd voor de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld en naar artikel 1385bis Ger. W. de rechter kan bepalen dat de veroordeelde pas na verloop van een zekere termijn de dwangsom zal kunnen verbeuren ;

(...) dat de opgelegde dwangsom een burgerlijke maatregel is die een aanvullende veroordeling uitmaakt bij de strafrechtelijke veroordeling en dat daarop de artikelen van het Ger. W. inzake de dwangsom, o.m. de vermelde, dwingend van toepassing zijn ;

(...) dat de rechter nooit zijn uitspraak (of het in kracht van gewijsde gaan ervan) kan aanzien als het beginpunt van de opeisbaarheid van de dwangsommen of bij de verlenging van een termijn als het beginpunt van die termijn ;

Dat derhalve wel degelijk de termijn opgelegd bij vermeld arrest, na verloop waarvan de dwangsom zal kunnen verbeurd zijn, pas kan beginnen lopen vanaf de betekening van dat arrest d.i. te dezen 1 jaar vanaf 19 februari 1997 of vanaf 20 februari 1998 ;

(...) dat er geen tegenspraak te vinden is nu (eiser) bij middel van de gemachtigde ambtenaar wel gerechtigd was om na een termijn van één jaar na het in kracht van gewijsde gaan van het arrest tot gedwongen tenuitvoerlegging op kosten van (de verweerdere) te doen overgaan ;

(...) dat nu niet betwist is dat (de verweerdere) tot herstel overgingen op uiterlijk 13 maart 1997 (vastgesteld bij P.V. van 21 maart 1997) de dwangsommen niet opeisbaar zijn geworden ;

(...) derhalve dat het verzet van (de verweerders) ten onrechte door de eerste rechter werd afgewezen ;

Dat het hoger beroep gegrond is”.

Grieven

1. Eerste onderdeel

Bij vonnis van de Correctionele Rechtbank te Hasselt van 10 november 1992, rechtdoende lastens verweerders, vervolgd wegens een stedenbouwmisdrijf, werd bevolen “dat de plaats in de vorige staat zal hersteld worden, hetgeen impliceert de verwijdering van de staancaravan en de sloping van de voorbouw en van de bijgebouwde gedeelten (keuken, wasplaats, garage) zodat de maximum vloeroppervlakte beperkt blijft tot 60 m² en eveneens het teniet doen van de binnenverbouwingen, binnen het jaar van het in kracht van gewijsde gaan van huidig vonnis ...”.

De verweerders werden bovendien veroordeeld om solidair aan eiser een dwangsom van 5.000 BEF per dag vertraging bij niet-uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn van één jaar te betalen.

Bij arrest van 1 april 1993 bevestigde het Hof van Beroep te Antwerpen deze beslissing.

Uit de vaststellingen van voormelde beslissingen blijkt duidelijk dat de termijn, waarbinnen de veroordeling, te weten het herstel van de plaatsen in hun vorige toestand moest worden uitgevoerd, een aanvang nam op datum van het in kracht van gewijsde treden van het vonnis waarbij die veroordeling werd uitgesproken.

Hieruit volgt dat het bestreden arrest, dat oordeelt dat de termijn van uitvoering slechts een aanvang nam vanaf de betekening van het arrest van 1 april 1993, te weten op 19 februari 1997, daar waar in dit arrest, dat het vonnis van de eerste rechter van 10 november 1992 uitdrukkelijk bevestigt, is bepaald dat de termijn van uitvoering een aanvang nam op datum van het in kracht van gewijsde treden van de beslissing, de bewijskracht gehecht aan dit arrest, evenals aan het vonnis van 10 november 1992 van de Correctionele Rechtbank te Hasselt miskent door hieraan een met hun bewoordingen, zin en draagwijdte onverenigbare uitlegging te geven (schending van de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek) en derhalve niet wettig kon besluiten dat de dwangsom, gelet op de uitvoering, waartoe de verweerders uiterlijk overgingen op 13 maart 1997, hetzij bijna vier jaar na het in kracht van gewijsde treden van het arrest van 1 april 1993, en derhalve ruimschoots buiten de voorziene termijn van één jaar, ingevolge de betekening van

datzelfde arrest op 19 februari 1997 nog niet kon verbeuren (schending van artikel 1385bis van het Gerechtelijk Wetboek).

2. Tweede onderdeel

Eenzijds kunnen luidens artikel 20 van het Gerechtelijk Wetboek vonnissen alleen worden vernietigd door de rechtsmiddelen bij de wet bepaald.

Uit artikel 21 van datzelfde wetboek volgt dat de gewone rechtsmiddelen verzet en hoger beroep zijn. Bovendien zijn er naargelang van het geval buitengewone rechtsmiddelen, te weten voorziening in cassatie, derdenverzet, verzoek tot herroeping van het gewijsde en verhaal op de rechter.

Overeenkomstig artikel 373 van het Wetboek van Strafvordering heeft de veroordeelde aldus vijftien vrije dagen na de dag waarop het arrest, gewezen in hoger beroep, voor hem werd uitgesproken, om ter griffie te verklaren hiertegen cassatieberoep in te stellen.

Na het verstrijken van die termijn kan de beslissing niet meer worden aangevochten.

Anderzijds kan overeenkomstig artikel 793 van het Gerechtelijk Wetboek de rechter die een onduidelijke of dubbelzinnige beslissing heeft gewezen die uitleggen zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen.

Tenslotte is aan iedere eindbeslissing, zijnde de beslissing waardoor de rechter zijn rechtsmacht over een welbepaald punt uitputte, rechterlijk gezag van gewijsde gehecht.

Te dezen blijkt dat bij arrest van 1 april 1993 de strafrechter bepaalde, met bevestiging van het vonnis van de eerste rechter, dat de herstelmaatregel diende te worden uitgevoerd binnen een termijn van één jaar te rekenen vanaf het in kracht van gewijsde treden van de beslissing.

Tegen deze beslissing, werd blijkens de vaststellingen van het bestreden arrest, geen rechtsmiddel aangewend, zodat het in kracht van gewijsde trad op 16 april 1993.

Het kwam zodoende het hof van beroep, rechtdoende op het hoger beroep, ingesteld tegen de beslissing van de beslagrechter, gewezen op het verzet van de verweerders tegen het exploit van uitvoerend beslag op roerend goed, niet toe aan voormelde beslissing enige wijziging aan te brengen door te stellen dat volgens artikel 1385bis van het Gerechtelijk Wetboek, bepaling die van dwingend recht is, de termijn van uitvoering slechts een aanvang kon nemen op datum van betekening van het arrest.

Hieruit volgt dat het hof van beroep dat, rechtdoende op het hoger beroep, ingesteld door de verweerdere tegen de beslissing van de beslagrechter, gewezen op verweerdere' verzet tegen het exploit van uitvoerend beslag op roerend goed, oordeelt dat de termijn van uitvoering van één jaar slechts een aanvang kon nemen op datum van betekening van het arrest, daar waar de strafrechter uitdrukkelijk had bepaald dat de termijn een aanvang nam op datum van het in kracht van gewijsde treden van de beslissing, uitspraak doet in miskening van de artikelen 20 en 21 van het Gerechtelijk Wetboek en 373 van het Wetboek van Strafvordering, volgens welke een beslissing slechts kan worden aangevochten door het instellen van de daartoe voorziene rechtsmiddelen, te dezen een voorziening in cassatie, in te stellen binnen vijftien dagen na uitspraak (schending van de artikelen 20 en 21 van het Gerechtelijk Wetboek en 373 van het Wetboek van Strafvordering), bovendien het bestaan van een in kracht van gewijsde getreden beslissing aangaande de problematiek van het vertrekpunt van de termijn van uitvoering miskent (schending van artikel 28 van het Gerechtelijk Wetboek), evenals het rechterlijk gezag van gewijsde, dat kleefte aan de beslissing gewezen door de Correctionele Rechtbank te Hasselt op 10 november 1992 en aan het arrest, gewezen door het Hof van Beroep te Antwerpen op 1 april 1993 (schending van de artikelen 23, 24, 25 en 26 van het Gerechtelijk Wetboek, evenals van het algemeen rechtsbeginsel van het strafrechterlijk gezag van gewijsde), uitspraak doet over een betwisting waarover de strafrechter reeds zijn rechtsmacht uitputte (schending van artikel 19 van het Gerechtelijk Wetboek) en in ieder geval niet wettig vermocht de in deze beslissingen vastgelegde rechten uit te breiden, te wijzigen of te beperken door het vertrekpunt van de termijn van uitvoering van de herstelmaatregel te verplaatsen tot op het ogenblik van de betekening van het arrest (schending van artikel 793 van het Gerechtelijk Wetboek) en derhalve niet wettig kon besluiten dat de dwangsom, gelet op de uitvoering, waartoe de verweerdere uitdrukkelijk overgingen op 13 maart 1997, hetzij bijna vier jaar na het in kracht van gewijsde treden van het arrest van 1 april 1993, en derhalve ruimschoots binnen de voorziene termijn van één jaar, ingevolge de betekening van datzelfde arrest op 19 februari 1997 nog niet kon verbeuren (schending van artikel 1385bis van het Gerechtelijk Wetboek).

Beslissing van het Hof

Eerste en tweede onderdeel samen

Overwegende dat uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat :

1. de Correctionele Rechtbank te Hasselt op 10 november 1992 verweerders veroordeelde tot het herstel in de vorige staat van een perceel grond “binnen het jaar van het in kracht van gewijsde gaan van huidig vonnis” en tot een “dwangsom van 5.000 BEF per dag vertraging bij niet-uitvoering van het vonnis binnen de gestelde termijn van één jaar” ;

2. dit vonnis werd bevestigd door het Hof van Beroep te Antwerpen bij arrest van 1 april 1993 ;

3. het arrest van 1 april 1993 in kracht van gewijsde ging op 16 april 1993 en werd betekend op 19 februari 1997 ;

4. op 26 juni 1997 op verzoek van eiser uitvoerend beslag werd gelegd ten laste van de verweerders strekkende tot de betaling van 110.000 BEF voor dwangsommen verbeurd van 20 februari 1997 tot 13 maart 1997, hetzij 22 dagen ;

5. de verweerders tegen dit beslag in verzet kwamen voor de beslagrechter te Hasselt ;

6. de beslagrechter bij beschikking van 2 juni 1998 dit verzet ongegrond verklaarde om reden dat “de termijn van één jaar om de toestand te herstellen (niet) aanvangt bij de betekening, doch wel bij het in kracht van gewijsde treden van de uitspraak” ;

7. tegen deze beschikking door de verweerders hoger beroep werd ingesteld ;

Overwegende dat de appèlrechter oordeelt dat de termijn bepaald in het arrest van 1 april 1993 eerst “begint te lopen vanaf de betekening van dat arrest d.i. te dezen 1 jaar vanaf 19 februari 1997 of vanaf 20 februari 1998” ; dat hij beslist dat “nu niet is betwist dat (verweerders) tot herstel overgingen op uiterlijk 13 maart 1997 (...) de dwangsommen niet opeisbaar zijn geworden” en het vervolgens het hoger beroep van de verweerders gegrond verklaart ;

Overwegende dat, luidens artikel 1385bis, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de dwangsom niet kan worden verbeurd voor de betekening van de uitspraak waarbij zij is vastgesteld ; dat krachtens het vierde lid van dit artikel, de rechter kan bepalen dat de veroordeelde de dwangsom pas na verloop van een zekere termijn zal kunnen verbeuren ;

Overwegende dat het arrest aanneemt dat de dwangsomrechter gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid van artikel 1385bis, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, en beslist dat de aan de veroordeelde verleende termijn eerst ingaat vanaf de betekening van de uitspraak waarbij de dwangsom is vastgesteld ;

Overwegende dat voormeld artikel overeenstemt met artikel 1 van de Eenvormige Beneluxwet betreffende de dwangsom ;

Dat het Benelux-Gerechtshof in antwoord op de bij het arrest van 16 juni 2000 door het Hof gestelde vragen, in zijn arrest van 25 juni 2002 voor recht verklaart : “Ten aanzien van de eerste vraag : De termijn die de dwangsomrechter aan de veroordeelde heeft verleend om de hoofdveroordeling uit te voeren, is geen termijn in de zin van artikel 1, lid 4, van de Eenvormige Wet. Ten aanzien van de tweede vraag: De termijn als bedoeld in artikel 1, lid 4, van de Eenvormige Wet gaat pas in op het moment van de betekening van de uitspraak waarbij de dwangsom is bepaald.”

Overwegende dat hieruit volgt dat wanneer de dwangsomrechter een termijn bepaalt voor de uitvoering van de hoofdveroordeling en oordeelt dat de opgelegde dwangsom eerst zal verschuldigd zijn na verloop van die termijn, deze termijn wat de dwangsom betreft, de strekking heeft aan de veroordeelde nog enige tijd te geven de veroordeling na te komen zonder dat de niet-nakoming de verbeurte van de dwangsom tot gevolg heeft ; dat deze termijn, wat de dwangsom betreft, dient beschouwd te worden als een termijn als bedoeld in artikel 1385bis, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek ;

Overwegende dat de appèlrechter door te oordelen dat de termijn bepaald in het arrest van 1 april 1993 eerst begint te lopen vanaf de betekening van dat arrest en op die gronden oordeelt dat de dwangsommen niet opeisbaar zijn geworden, zijn beslissing naar recht verantwoordt ;

Vordering tot bindendverklaring

Overwegende dat gelet op de verwerping van het cassatieberoep, de vordering tot bindendverklaring geen bestaansreden meer heeft ;

OM DIE REDENEN,

HET HOF,

Verwerpt het cassatieberoep en de vordering tot bindendverklaring ;

Veroordeelt eiser in de kosten.

De kosten begroot op de som van vijfhonderd negenendertig euro tweeëntwintig cent jegens de eisende partij.

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, eerste kamer, te Brussel, door voorzitter
de raadsheren , en in
openbare terechtzitting van achtentwintig maart tweeduizend en drie uitgesproken door voorzitter
, in aanwezigheid van advocaat-generaal met opdracht , met bijstand
van afgevaardigd adjunct-griffier .